

Tudengielu Newtoni õunapuu all

Päev pärast oma 16. sünnipäeva istus Keith Siilats (18) lennukisse ja sõitis Inglismaale. Nüüd õpib ta maailma ühes prestiižikamas ülikoolis - Cambridge'is majandust.

Kust sündis idee jätta Eestis kool pooleli?

Käisin algul Pääsküla, siis Tallinna 21. keskkoolis, sest tahtsin natuke rohkem õppida. Ent ka 21. keskkoolis oli sama vähe tegemist – pidin näiteks saksa keeles kõikide puude nimed pähe tuupima... British Councilist saadud teabe põhjal saatsin kirju viide erinevasse kooli – sealhulgas kogemata ka tüdrukute omasse.

Kuidas pääsesid Cambridge'i ülikooli?

Algul õppisin riigikoolis – Impington Village College'is, mis oli üks odavamaid. Selles külakoolis studeerides kirjutasin erinevatesse eraõppeasutustesse, muuseas sellestki, et võitsin kunagi "Nuputa" viktoriini – see läks tõsiselt peale. Jätkasin juba King's School Ely's.

Inglismaal võib hindeid ja lühiseloostust sisaldava avalduse esitada kuude ülikooli, järgneb intervjuu. Mulle öeldi, et pean saama kooli lõpueksamitel kolm A-d ehk "viit". Õppisin majandust, matemaatikat, kõrgemat matemaatikat ja keemiat. Sattusin paanikasse ja ületasin normi mitmekordselt.

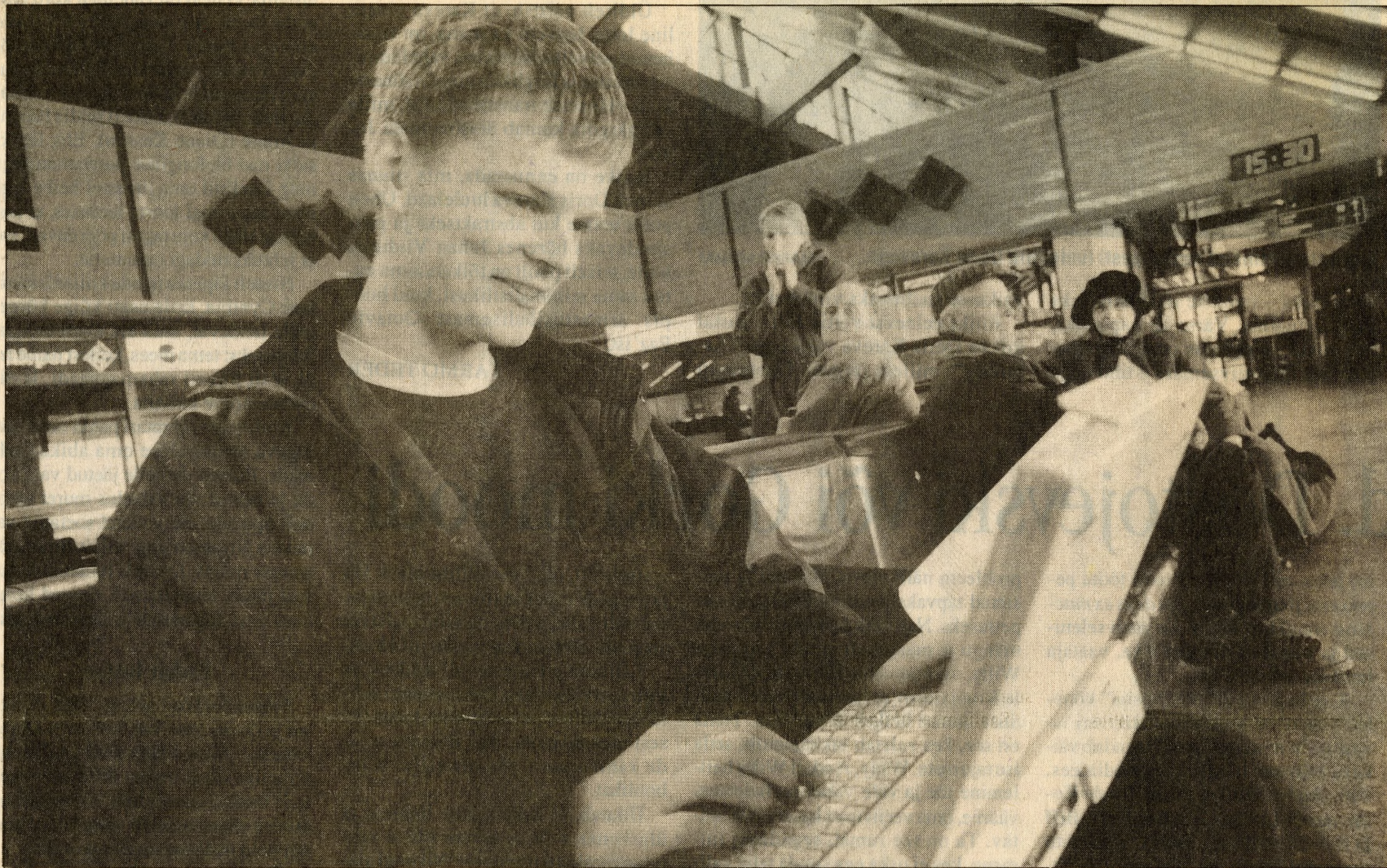
Kuidas võõrkeelse koolieluga harjusid?

Inglise keelega sai nalja, sest algul ei osanud seda üldse. Õpetaja joonistas graafikuid ning seletas, sain aru, et nüüd ta ütles *and* ja nüüd *is*... Tõlkisin, sõnastik ühes ja majandusõpik teises käes, midagi taipamata. Tunnis tõstsin käe püsti ja küsisin: "WATT?". See on sama, kui Eestis küsida: "No, mida sa nüüd räägid?". Aga Inglismaal on sorrygi küllaltki lame. Õpetajale öeldakse tavaliselt *I beg your pardon*.

Kuidas Cambridge'is õpitakse?

Cambridge'i ülikool koosneb 30 kolledžist, mina õpin Trinitys. Professorite loengud on majandusteaduskonnal igal hommikul ühised. Kolm korda nädalas toimuvateks majanduse eratundideks, kus on kaks üliõpilast ja professor, tuleb kirjutada 2500-sõnaline essee. Abiks on lugemisnimekiri kuni 15 raamatuga – nende põhjal tuleb oma arvamust avaldada.

Tavaline tudeng elab nagu sinne mitetöötav üliõpilane: töö on keelatud. Hommikul kell kümme algavad loengud. Siis on lõuna, pärast seda vaatan läbi oma elektronposti, tegelen kooli ajalehega või muude väiksemate töödega, näiteks Eesti saatkonnale tegin in-

Cambridge'i tudengit Keith Siilatsit võib välisõpingutest hoolimata tihti Eestis näha, sest ülikooliaasta kestab vähem kui kuus kuud. See ei tähenda aga, et vaheaegadel üldse õppima ei pea.

terneti-lehekülje. Ja siis raamatukokku – see on lahti kella kaheni hommikul.

Sind on tihti Eestis näha

Kool kestab vähem kui kuus kuud aastas. Suvevaheaeg on juuni algusest oktoobri keskpaigani, jõuluvaheaeg kuu aega ning kevadised lihavõttepühad kuu ja nädal. Aga vaheaegadel tuleb tööd ka teha, mul on umbes 3000 lehekülge kirjandust kaasas.

Miks tasub eelistada Cambridge'i Eesti ülikoolidele?

Eesti ülikoolid on väga head, kuid maailmakodanikuks saamiseks tuleb mujal õppida – vajalikke suhteid arendada. Oluline on seegi, et loengut peavad inimesed, kes on teooriad rajanud.

Minu kolledžis on kümme professorit, üks neist - James Mirrlees - sai viimase Nobeli preemia majanduses. Ülikooliaasta alguses korraldati pidu, kus pakuti Trinity enda veinikasvatuse vein. James tuli ka sinna (ta oli just nädal aega tagasi Nobeli kätte saanud) ja üks purjus teise aasta tudeng hüüdis: "Oh, Jim, you won the Nobel price, hey, look everybody, this is a Nobel-Jim!", ja pat-

sutas talle õlale. Nalja sai. Pärast tuli väike vabanduskiri kirjutada.

Kas sulle meenub midagi erilist inglise tudengielust?

Meil on part. Part on kummist ja elab söögisaali ülemistel sarikatel. Söögisaaal on ehitatud "viisteist kolmkümend neli" – seega 1534. aastal. Õõsel peab sarikale hiilima, pardi alla tooma ja tegema endast temaga pildi. See on traditsioon. Vahelejätmise korral tuleb ülikooliga probleeme. Aga ega eriti üritatagi kedagi kinni püüda, sest meie kolledži dekaan on ise ka kunagi käinud seda parti alla toomas. Söögisaaal on 4–5-kordse maja kõrgune ja selleks, et nөөr sarikast üle saada, on vaja spetsiaalset *squashipalli*, mis lastakse suure ragulkaga sarikast üle.

Ka said sellega hakkama?

Ma ei saa öelda, see on *siikrit*... Olen proovinud, aga ei jõudnud pardini. Nөөr läks katki ja *squashipall* tegi jõleda müt-su ning siis hakkas üsna kiire. Järgmisel poolaastal mõtleme plaani paremini läbi, kõied ja kogu varustus on olemas – see pärineb eelmistelt üritajatelt.

Eestis elavad tudengid kolmekesi 10-ruutmeetrisel ühikatoas.

Elan üksi, poole suuremas. Aknast avaneb vaade õunapuule, mille all Newton kunagi istus või lamas, kui talle õun pähe kukkus. Iseenesest on see ikkagi ühikas, kuigi 60 korda kallim kui Eestis. Aga rahaga on nii, et vanemate meelest pean raudselt ise toime tulema. Nad investeerisid esimesse aastasse, kuna see oli möödapääsmatu. Nüüd maksab õppemaksu (8500 naela aastas) kolledži juurde loodud fond, saan stipendiumi.

Mida teed vabal ajal?

Nii mõndagi. Panen ülikooli ajalehte interneti. Koolil on päris korralik purjelauavarustus... Ega Inglismaal pidutsemiseks suurt aega olegi. Teen seda pigem Eestis. Siin uneaega nagu ei jäägi.

Kas Eesti pidu mannetu pole?

Inglismaal on selles mõttes huvitav, et on igasuguseid transvestiite ja enamik rahvast kannab peas vilkuvaid neoontulesid – iseenesest pull. Aga kõik oleneb ju seltskonnast ja Eestis on see tunduvalt etem. Ja muidugi see, et

Inglismaal kutsuvad mind ka poisid tantsima, oli alguses üsna ebameeldiv. Nüüd olen ära harjunud ja ütlen: "Vabandage, ma olen *straight*!", see tähendab, et heteroseksuaalne.

Kas sul läheb hästi?

Läheb küll. Arvan, et ühe teise kutiga oleme teistest oma kursusel üle. Inglisekeelsete tekstide kirjutamine on kehv, ehkki arusaamine on viimase peal ja originaalseid ideid jätkub.

Tuleb sinust järgmine Keynes?

Pigem Nick Leeson (Barings Panga diiler, kes tegi Singapuris valuutatehinguga paar miljardit kahjumit ja pank läks pankrotti). Kui tõsiselt rääkida, siis tahaks Londoni Citysse tööle minna. Arvan, et teadustöö on praegu teisejärguline, Keynesiks võib saada ka hiljem.

Aga mitte Eestis?

Esialgu pole Tallinnas veel ju *city*! Pole võimalust piisavalt teenida. Aga kunagi kindlasti. Näiteks, kui olen Londonis viis aastat töötanud ja kogunud kapitali, millega võib Eestisse tulla.

MEREN FAUST